

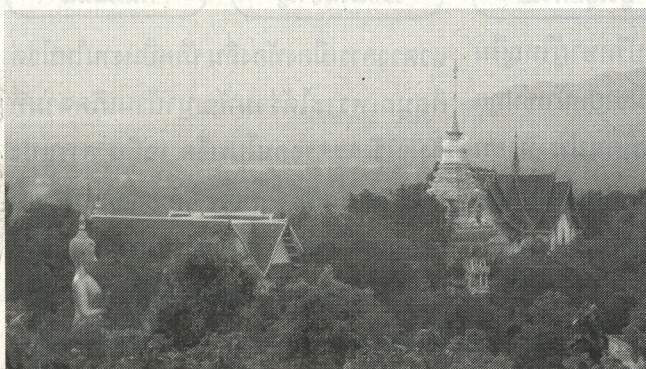
ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	- 4 พ.ค. 2558	45	16284	5

๒ มรดกล้านนา

ดอยสะเก็ด

ดอยสะเก็ด เป็นหนึ่งดอยนามเดียวที่ชื่อนี้ และชื่อนี้ย่อมมีที่มา ซึ่งหากจะกล่าวโดยสังเขป อย่างน้อยมีการเล่าขานไว้ 3 ส่วน

ส่วนแรกเป็นตำนานอิงพระพุทธเจ้า โดยกล่าวกันว่า ในสมัยพุทธกาลสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้เสด็จเลียบโลกมายังดินแดนล้านนา ครึ่งหนึ่งเสด็จประทับที่ดอยพระบาท

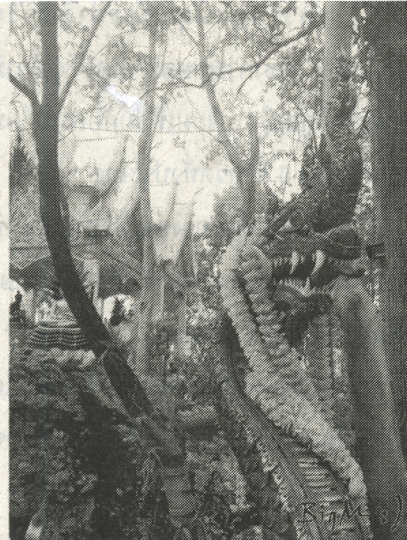
ดินนกกในเขตอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ขณะนั้นได้ทรงทอดพระเนตรไปทางทิศใต้ พบเขาสูงหนึ่งโดดเดี่ยวเด่นอยู่ในที่ราบทุ่งนาเว้งไกล ไกลเชิงเขานั้น มีหนองน้ำขนาดใหญ่ ปุ่มเปี่ยมด้วยธารใส

งดงามเสมอไปกษัตริย์เมืองอินทร์ มีบัวหลวงขึ้นชูช่อเบียดกออยู่เต็ม ทรงรำพึงว่าต่อไปในภายภาคหน้า พระศาสนาของพระองค์จะโรจน์เรือง ฤ เขาสูงนี้ จึงเสด็จไปประทับแล้วทรงแสดงพระปาฏิหาริย์ปรากฏจนบริเวณบรรพตเจดจรัสจำพร่างพรวยด้วยฉัพพรรณรังสี

ขณะนั้น พญานาคสองสามีภรรยาที่อาศัยในหนองน้ำใหญ่ ได้เห็นรังสีอันเรืองรองส่องฟ้านั้นแล้ว จึงพากันเลื้อยเลาะจรดลสู่แดนดอย เมื่อได้ทัศนาศพระวรกายอันผ่องแผ้วงามสง่าของพระพุทธองค์ก็บังเกิดปสาทะศรัทธาเลื่อมใส พากันกลับไปเก็บดอกบัว แล้วแปลงกายเป็นมนุษย์ชายหญิงเข้าเฝ้าน้อมพร้อมถวายดอกบัวเป็นพุทธบูชา พระพุทธองค์ทรงรับอุบลชาติแล้วทรงแสดงพระธรรมเทศนาโปรดแล้วทรงประทานพระเกศธาตุแก่พญานาคทั้งสอง

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	- 4 พ.ค. 2558	43	16284	5

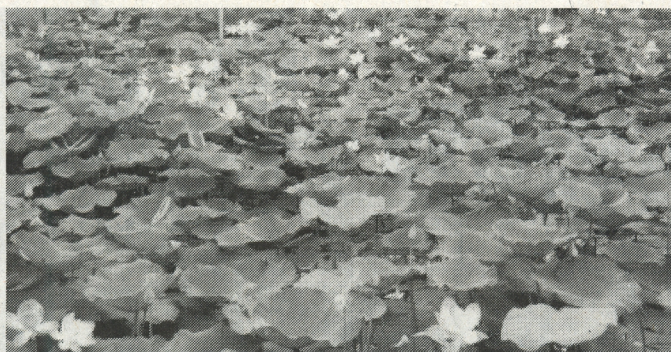

พญานาครับพระเกศาธาตุแล้วตั้งสัตยาธิษฐานเนรมิตเจดีย์หินบรรจุพระเกศาธาตุประดิษฐาน ณ ยอดดอยแห่งนี้ แต่บัดนั้น

กาลต่อมา มีพรานป่าผู้หนึ่งไปพบเจดีย์หินดังกล่าวจึงได้นำก้อนหินมาก่อทับให้สูงขึ้นอีก เมื่อกลับบ้านได้นิมิตฝันในยามราตรีว่าเจดีย์นั้นเป็นเจดีย์บรรจุเส้นเกศาของพระพุทธเจ้า เขาจึงไปชักชวนนำพาให้ผู้คนแถบนั้นขึ้นไปกราบไหว้สักการบูชา และเรียกเขาภูนี้ว่า “ดอยเส้นเกศา” อันมีความหมายว่า ดอยที่ประดิษฐานเส้นเกศาของพระพุทธเจ้า ต่อมาชื่อดอยเส้นเกศกร่อนเสียงเป็น “ดอยสะเกิด”

สำนวนที่สอง เป็นตำนานที่เชื่อมโยงกับพญานาคสองสามีภรรยาที่อาศัยในหนองน้ำใหญ่นั้น โดยกล่าวกันว่า พญานาคทั้งสองได้ขึ้นไปลอกคราบทำความสะอาดกายบนเขาแห่งนี้เป็นประจำ เมื่อมีคนไปพบเห็นจึงเรียกเขาภูนี้ว่า “ดอยสระเกล็ด” โดยคำว่า “สระ” มีความหมายว่า พญานาคใช้ปากชุกใช้ทำความสะอาด ส่วน “เกล็ด” หมายถึง เกล็ดนาค เมื่อสะกดตามเสียงจึงเขียน “ดอยสะเกิด”

สำนวนสุดท้าย กล่าวว่าคนโบราณตั้งชื่อเขาภูนี้ตามลักษณะของภูมิประเทศที่ตามองเห็น กล่าวคือ เห็นเขาภูนี้ตั้งอยู่โดดเดี่ยวเสมือน “สะเด็น” คือ กระเด็น ออกจากเขาเทือกอื่นออกมา จึงพากันขนานนามว่า “ดอยสะเด็น” ภายหลังออกเสียงผิดเพี้ยนเป็น “ดอยสะเกิด” ไป

กล่าวถึงชื่อ “ดอยสะเกิด” อันเป็นชื่อของวัดที่ตั้งอยู่บนเขา และชื่อของอำเภอหนึ่งของจังหวัดเชียงใหม่ที่มีอาณาบริเวณเชิงดอยแห่งนี้ หากพิเคราะห์

ตามหลักภูมินามวิทยา ก็ถือได้ว่าได้ชื่อตามความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์และสภาพทางภูมิศาสตร์เกิดเป็นนามอันเป็นความหมายรวมดังที่ปรากฏ.

สนั่น ธรรมธิ

สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

(ภาพประกอบจากเว็บ <http://www.pralanna.com/>

shop.php?shopuserid=2129, <http://travel.mthai.com/member-blog/68487.html>, <http://www.tambondoaisaket.org/travel.php?cateid=1&p=2>)